

Kävlingeåprojektet – 20 års
erfarenhet av vattenvårdsarbete i
Kävlingeån.

*Lärdomar, erfarenheter och
funderingar inför framtiden*

Erfarenheter från min roll som...

Jan Jansson, entreprenör och Tette Alström som projekterat enligdammarna vid Rökberga, tittar på det färdiga resultatet. Foto: Susanne Calogoso

Dammar som glädjer djur, natur och människor

Forskare

Planerare

Konsult i Kävlingeåprojektet

.....och då är man genomförare

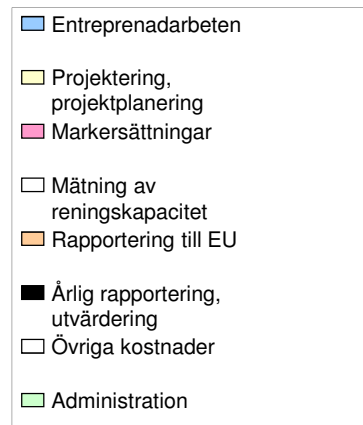
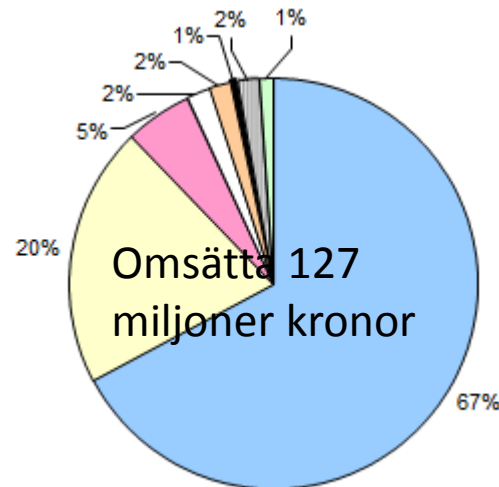
Att vara en länk mellan
uppdragsgivare,
myndighet, markägare
och entreprenörer

- Komplicerat
- Läskigt
- Roligt

Overhead,
Anno 1993

Vad har jag varit en del av?

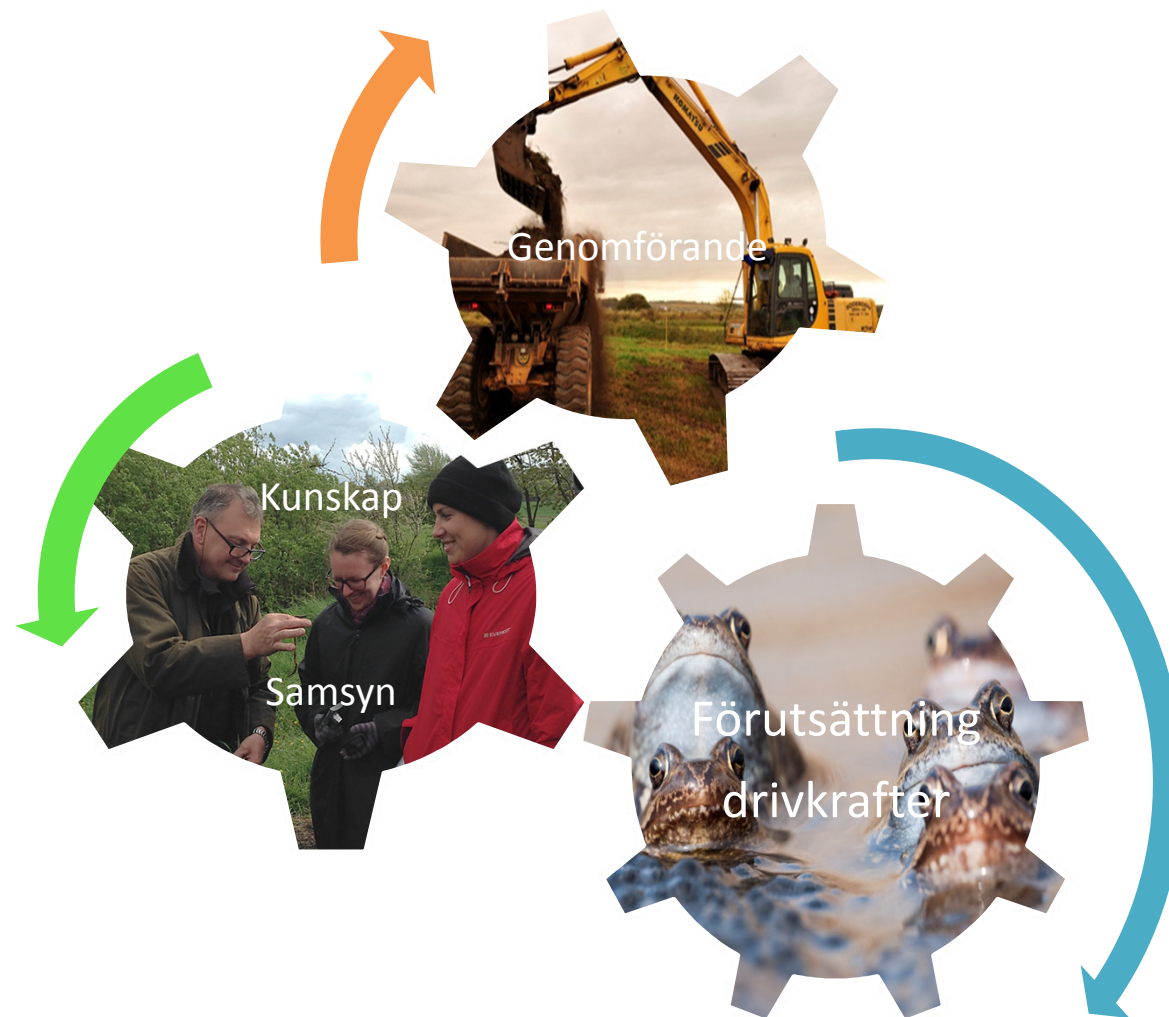
Varför är det så roligt?

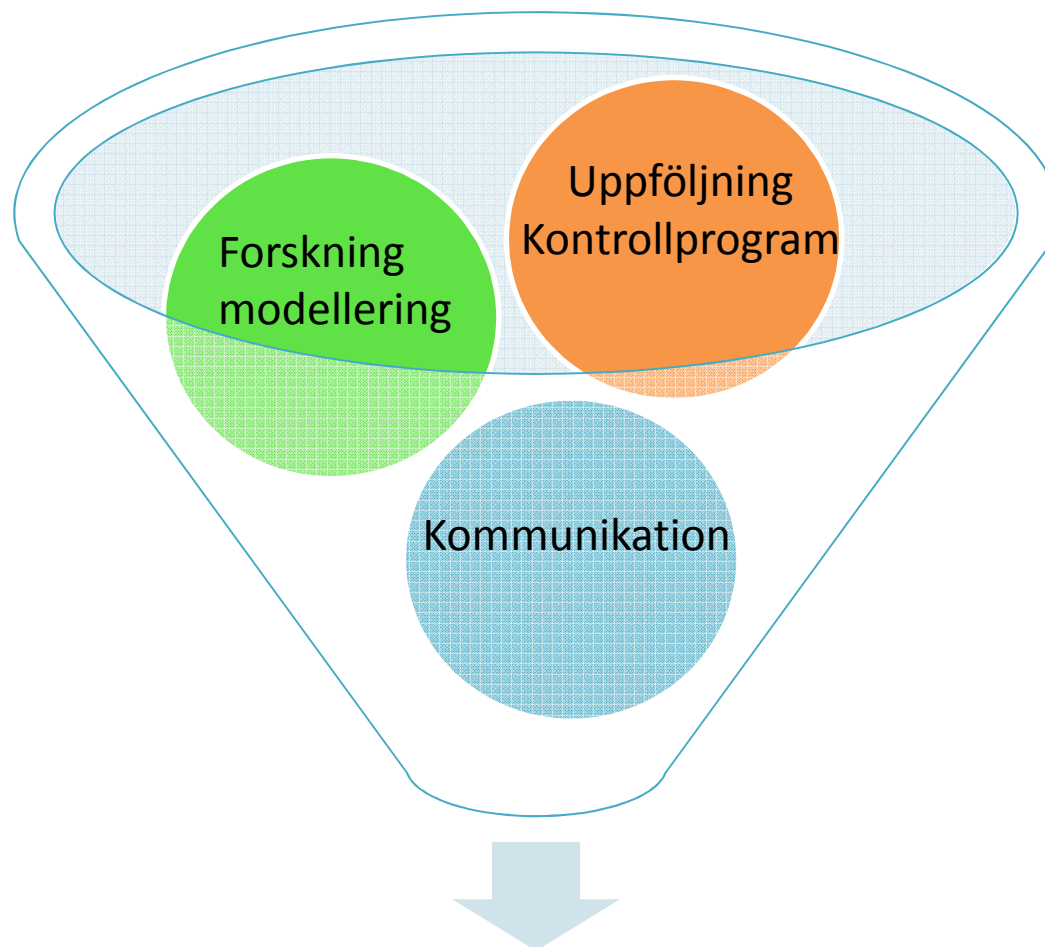
- Anlagt 370 ha vattenspeglar
- 150 nöjda markägare
- Gett 6000 miljoner bottenfaunadjur nya hem
- Gett 4000 flyttfåglar nya rastplatser
- Gett 1000 par fåglar nya häckningsplatser
- Reducerat transporten av kväve till Öresund med minst 75 ton mindre kväve

Lärdomar – min syn på viktiga kuggar i Kävlingeåprojektet

Kunskapsunderlag och samsyn

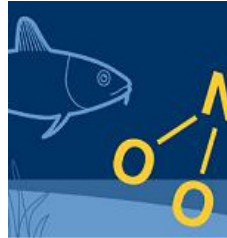

Vattenförvaltningen

Rätt åtgärd på rätt plats

Vilja att förändra

Förutsättningar, drivkrafter

Ingen
övergödning

BalticSea2020

Mål, lagar, styrmedel

- Politiska överenskommelser
- Myndighetsmål

Personligt engagemang

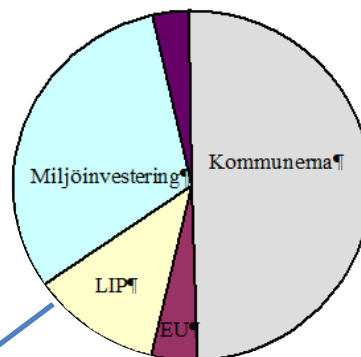
- Lokala politiker
- Tjänstemän
- Positiva markägare

Underhåll

- Uppföljning av effekter
- exkursioner för lokala politiker, tjänstemän

Genomförande av åtgärder

Finansiering

- Kommunal medfinansieringen har varit avgörande
- Instabil delfinansiering har medfört mer administration, tempoförlust och politisk osäkerhet

Organisation

- Nybygggaranda
- Från projekt till verksamhet
- Stora fördelar med en kontinuerlig verksamhet

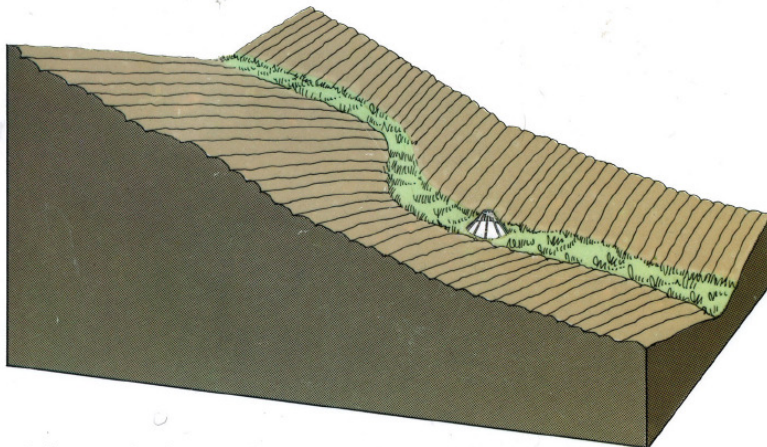
Anläggning

- Markägarnas vilja att upplåta mark alltid avgörande
- Speciell teknisk kompetens behövs
- Viktigt med entreprenörer som inte gräver rakt
- Mycket kan hända både under projektering och anläggning

Funderingar inför framtiden börjar i kunskap om historien

"Vattenråden (Jord- och vattenadministrationen får) en styrelse sammansatt av representanter inom området för lantbruk, skogbruk, industri och tätorter

..utarbetas förslag till vattenvårdsåtgärder (förbättringar; jord- och vattenkonserverande åtgärder på lång sikt. För utarbetandet av dessa förslag anlitas) Då behövs sakkunskap inom huvudsakligen sociologi, naturvetenskap och teknik." PH Wolf 1949

Overhead som jag visade första gången för 25 år sen

- Varför tar det så lång tid från idé /kunskap till handling/genomförande ?
- Vilka är de viktigaste faktorerna i denna process?

Funderingar inför framtidens vattenvårdsarbete

- Hållbara avrinningsområden?
- Lokalt omhändertagande av dräneringsvatten för minskad uttransport av näring bekämpningsmedel, ökad buffertvolym m.m?
- Ett historiskt landskap anpassat till dagens rationella brukning/ markanvändning fast med vattnet 1 m längre ner?

Utmaning

- Går det att få någon markägare att pröva detta?
- Går det att hitta praktiska lösningar som ger tillräckligt bra lönsamhet
- Kan miljöstöden vara en tillräcklig morot?
- Vore jätteroligt att få vara med och arbeta med denna vision, men räcker 15 år?

Slutsatser/viktigaste utmaningarna

- Dax att gå från projekt till verksamhet? Kan vattenvård likställas med t.ex. vägbyggen, VA-verksamhet?
- Kontinuerlig stabil finansiering är avgörande för hållbara genomförandeorganisationer där kompetens, och politisk vilja stannar kvar.
- Vattenförvaltningen är viktig för att rätt åtgärd ska hamna på rätt plats. Men genomförandeskalan är komplex. Modeller och planer är långt ifrån genomförda åtgärder. Fin lira inte för mycket. Ta på stövlarna och börja genomföra åtgärder nu så löser det sig på vägen!
- Finns det snabbare vägar mellan kunskap och genomförande.? Ska det ta 20-år till innan allt som kan göras blir gjort?
- Hitta lösningar i samverkan med de som verkar i vattenlandskapet. Nya lösningar kräver dialog, mod att mötas, vilja att förstå och högt till tak för att mynna i en gemensam syn på problem och lösningar.
- Personer som ska arbeta som t.ex. våtmarksanläggare, vandringsvägs –byggare och åtgärdssamordnare, behöver många olika kompetenser i samma huvud. Kort sagt **”sakkunskap inom huvudsakligen sociologi, naturvetenskap och teknik”** Upparbetande av denna kompetens kräver stabilitet.